

10. Hankintatoimisto

Hankintaneuvottelukunnan kokoonpano, kokoukset ym. Neuvottelukunnan kokoonpano v. 1971 oli sama kuin edellisenä vuonna.

Neuvottelukunta kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa.

Tärkeimmät neuvottelukunnan käsittelemät asiat olivat: valtuustoaloite kaupungin hankintaohjeiden tarkistamiseksi siten, että hankinnat olisi mahdollista suorittaa nykyistä suuremmissa määrin kaupungissa toimivilta itsenäisiltä pienyrityksiltä. Edelleen käsiteltiin revisioviraston viivästyssakon perimistä koskevaa kirjelmää, vesilaitoksen esitystä Helsingin kaupungin yleisten hankintamääräysten 50. kohdan tarkistamiseksi sekä kaupungin virastojen ja laitosten työntekijän ulkosuojajavasteiden huollon järjestelyä. Lisäksi käsiteltiin satamalaitoksen kassa- ja tiliosaston kamreerin esitystä työllisyyskysymyksen huomioon ottamisesta kaupungin hankinnoissa ja töissä sekä kaupungin yhteishankintaelimien tehtäväjakoa kaksivuotiskautena 1972–1973.

Hankintatoimisto on kaupungin hankintaorganisaation eräs yhteishankintaelin, joka on välittömästi kaupunginhallituksen alainen ja suorittaa tavaroiden ja palvelusten hankintaa kaikille kaupungin virastoille ja laitoksille.

Kaupunginhallituksen 27.12. yhteishankinnoista tekemän päätöksen mukaan hankintatoimiston tehtävänä on paitsi eri tarvikkeiden hankkiminen, puhelin- ja muiden tele-teknillisten laitteiden hoito, sanoma- ja aika-

kauslehtien tilaaminen, graafisen alan hankinnat ja tähän liittyvät muut tehtävät, kuten painatus-, sidonta- ja jäljennöstyöt sekä monistustyöt laitoksille, joilla ei ole omaa monistuskonetta.

Lisäksi toimiston tehtävänä on määrättyjen laitosten erikoishankintojen valmistelu ja omaa hankintaelintä vailla olevien laitosten avustaminen erikoishankinnoissa sekä hankintoihin liittyvien lausuntojen ja informaation antaminen. Toimisto huolehtii myös hankintojen tason valvonnasta sekä tarpeen määrittelystä.

Henkilökunta. Henkilökuntaan kuului 17 (ed. v. 17) vakinaista viranhaltijaa, tilapäisiä viranhaltijoita oli 2 (3). Työsopimussuhteessa oli 68 (66) työntekijää.

Kaupunkia 37 vuotta palvellut kirjanpit. Annikki Särkisilta siirtyi eläkkeelle 31.12. Hänelle myönnettiin Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitali.

Toimiston palveluksesta erosi 39 (13) henkilöä, joista pääosa oli postikeskuksen lähettäjä.

Virkavapautta myönnettiin sairauden ym. perusteella kaikkiaan 2 058 (1 470) työpäivää.

Henkilöasiainkeskuksen koulutusosaston järjestämille kursseille osallistui henkilökunnasta yht. 17 henkilöä. Lisäksi eräät henkilökuntaan kuuluvat osallistuivat muihin alan kursseihin ja suorittivat virkamatkoja tutustuakseen oman alansa vastaaviin toimintoihin ulkomailla.

Toimitilat ja kalustohankinnat. Hankintatoimiston kertomusvuonna käytettävissä olleet tilat käsittivät yhteensä 2 211 (2 220) m², joista toimistotilaa oli 679 (657) m² sekä varasto-, työ- ym. tilaa 1 532 (1 563) m². Varasto- ja työtiloiksi pyrittiin saamaan yhden tason teollisuustilaa, jota varten tutkittiin mahdollisuuksia ostaa teollisuustalo Kanta-kaupungin alueelta ja tehtiin tätä koskevia esityksiä.

Omaan käyttöön hankittujen kalusteiden ja koneiden arvo oli 101 905 (171 952) mk. Lainavarastoon hankittujen koneiden arvo oli 6 116 mk.

Toiminta. Toimiston vastuualueelle kuuluvien artikkeleiden standardointiin kiinnitettiin jatkuvasti huomiota ja näitä koskevia neuvotteluja käytiin kaupungin laitosten ja hankkijoiden kesken. Pyrkimyksenä oli toimistusten ohjaus myyjiltä suoraan virastoille ja laitoksille niin suuressa määrin kuin se oli kaupungille edullista.

Hankintatoimiston jakeluvaraston, konekorjaamon ja painon avulla hoidettiin osa yhteishankinta-alueesta. Valtaosa hankinnoista perustui hankinta- ja hintasopimuksiin, joista tiedotettiin laitoksille ja joiden perusteella toimitukset tapahtuivat suoraan. Informaation antaminen ja puhelimitse tapahtuva ostopaikkojen ohjaus lisääntyivät huomattavasti.

Hankintatoimisto oli tehnyt esityksen kaupunginhallitukselle johtosäätönsä uusimisesta, mikä toisi toimiston työhön ja organisaatioon selvemmän rakenteen ja työnjaon. Toimiston nykyinen johtosäätö oli vahvistettu v. 1955, jolloin henkilökunnan lukumäärä oli 37.

Kallion virastotalossa eri kerroksissa toimivat, hankintatoimiston henkilökuntaan kuuluvat kerroslähetit siirtyivät 1.3. lukien ao. viraston johdon ja valvonnan alaisuuteen.

Kertomusvuoden aikana hankintatoimistolle siirrettiin lisätehtäviksi lomakesuunnitelu 1.1. ja vaihde 12531 1.3.1971 lukien sekä vaihde 1691 1.1.1972 lukien.

Tarjouspyyntöjä oli 75 (98), toimiston omia tilauksia 5 797 (5 779) kpl. Laskuja tarkastettiin ja käsiteltiin 52 000 (49 000) kpl.

Toimistopäällikön päätösluettelossa, jonka pykälämäärä oli 226 (132), käsiteltiin etupäässä henkilökuntaa koskevia asioita.

Vuoden 1971 talousarvion mukaan yhteishankintojen arvo hankintatoimiston vastuualueella oli yhteensä 46 862 754 mk, josta elintarvikkeiden hankinnan osuus oli 20 516 070 mk.

Hankintatoimisto hoiti edelleen kaikkien yhteishankintaelinten hankintatiedotusten toimittamisen ja jakelun. Kertomusvuoden aikana uusittiin 309 (245) hankintatiedotusten sivua.

Tärkeimmät esitykset ja käsitellyt asiat koskivat kaluston ja koneiden hankintoja eri virastoille ja laitoksille.

Kaupunginhallitukselle tehtiin esitys hankintatoimiston oikeuttamisesta suorittamaan itsenäisesti v:n 1972 aikana kaluston kerta-hankintoja, kunnossapitokustannuksia ja teteknillisten laitteiden hankintoja kaupunginhallituksen käytettäväksi merkityiltä tileiltä.

Hankintatoimisto antoi kaupunginhallituksen pyytämät lausunnot virastojen ja laitosten ehdotuksista kalustonhankintamäärärahoiksi v:n 1972 talousarvioon. Näitä oli 22 (24) kpl. Lisäksi annettiin 153 (186) kirjallista lausuntoa, jotka koskivat kalusteita, koneita ja kojeita. Näistä 61 (50) lausuntoa koski sairaaloiden hankintoja ja näiden arvo oli 1.3 (1.7) mmk.

Konelainaustoimintaa jatkettiin edelleen. Lainavarastossa oli 103 (95) toimisto-, talous-, konferenssi- ym. konetta tai kojetta.

Käytettyä kalustoa ja koneita tarjottiin virastoille ja laitoksille kirjeitse ja puhelimitse.

Elintarvikkeiden hankkimiseen tarvittavat laitosten talousarvion ravintomäärärahat olivat 20.5 (18.1) mmk. Kertomusvuoden aikana lähetettiin 13 (10) tarjouspyyntöä, joita vas-

10. Hankintatoimisto

taavat määrät ja hankinta-arvot tuoteryhmittäin olivat seuraavat:

		mk
Siirtomaatuotteet	650 000 kg	1 500 000
Margariinit ja ruokaöljyt ...	61 000 »	190 000
Lihajalosteet ...	100 000 »	470 000
Maitotaloustuotteet		
nestem.	6 250 000 l	4 600 000
kiinteät	250 000 kg	1 530 000
Mallas- ja virvoitusjuomat	90 000 koria	400 000
Pakasteruoat ...	1 200 000 annosta	690 000
Einesruoat	5 600 000 »	3 000 000
Leipomotuotteet	—	1 000 000
Säilykkeet ja pakasteet	530 000 kg	1 200 000

Tarjouksia vertaillaessa kiinnitettiin huomiota hinnan lisäksi tavaran laatuun sekä käyttäjien mielipiteisiin. Terveydellisten tutkimusten laboratoriossa ja maidontarkastamossa tutkittettiin mm. lihajalosteita, eineksejä, mehuja, marmeladeja ja hilloja. Eri laitojen emännistä koottu makuneuvosto kokoontui kaksi kertaa. Maistiaisten kohteena olivat lihajalosteet sekä erilaiset säilykkeet. Lisäksi neuvosto esitti mielipiteensä eri tuotteiden soveltuvuudesta laitostalouksiin.

Kertomusvuoden aikana tehtiin 45 (36) elintarvikkeiden hankintasopimusta 27 (23) eri toimittajan kanssa elintarvikekeskuksen lautakunnan toimiessa päättävänä elimenä. Suurimmat sopimukset ryhmät olivat liha sekä eräät muut ruokatavarat. Näiden tuoteryhmien kohdalla vaikeutena olivat hintojen jatkuva vaihtuminen sekä laadun epätasaisuus. Tämän lisäksi hankintatoimisto pyysi myyntitarjoukset jäteruoasta, jonka myyntimäärä ilman elintarvikekeskusta oli 511 000 kg.

Kertomusvuonna hoidettiin edelleen sairaaloiden, huoltolaitosten ja terveydenhoitoviraston käyttämien sairaalatarvikkeiden n.

120 nimikkeen yhteishankinnat. Näitä hankintoja käsittelevä työryhmä, johon kuuluivat hankintatoimiston ja terveydenhoitoviraston edustajien lisäksi välinehuoltokeskuksen osastonhoitajat eri sairaaloista ym., kokoontui 9 kertaa. Sairaalaravikkeiden yhteishankintojen lisäksi tutustuttiin kouksissa uusiin tuotteisiin, käsiteltiin luerkantaan siirtymistä ja sovittiin Helsingin kaupungin osalta siirtymisvaiheet, käsiteltiin sterilointikysymyksiä ja -pakkauksia, varastointia, desinfektioaineiden käyttöä, kertakäyttöneulujen ja -ruiskujen hävittämisspulmia jne.

Puhelinasiat. Kertomusvuoden aikana ostettiin 139 (86) uutta puhelinosuutta. Helsingin kaupungin nimiin siirtyi yksi puhelinosuus Kiinteistö Oy Toinen linja 7 -nimiseltä puretulta yhtiöltä sekä valtiokonttorilta kolme puhelinosuutta. Vuoden päättyessä oli kaupungilla yhteensä 2 485 (2 342) Helsingin Puhelinyhdistyksen osuustodistusta, jotka jakautuivat sijaintipaikkansa mukaan seuraavasti:

	kpl
vaihteiden sarjaliittyminä	1 084 (972)
eri toimipaikoissa	1 305 (1 268)
viran- tai toimenhaltijoiden asuntopuhelimina	96 (102)
Yhteensä	2 485 (2 342)

Viran- tai toimenhaltijain omistaman puhelimen käytöstä virkatehtävissä kaupunki maksoi korvausta 301 (280) puhelimesta. Puhelintyötilausten lukumäärä oli 690 (712). Vuoden lopussa oli 202 puhelimesta estolevy. Sisäinen puhelinluettelo uusittiin kokonaan. Sen painosmäärä oli 5 500 kpl ja painatuskustannukset 15 090 mk.

Puhelinvaihteita oli 84 (72), joissa oli 1 084 (972) sarjaliittymää ja 8 482 (7 497) alapuhelinta. Helsingin Puhelinyhdistyksen toimilupa-alueen ulkopuolella sijaitsivat Hirvihaaran vanhainkodin ja Outamon vastaanottokodin puhelinvaihteet. Estolaitteet asennet-

tiin 55 (51) vaihteeseen. Viiden vaihteen esto-
laitteet olivat rakenteilla. Ohivalintalaitteet
olivat Kallion virastotalon, Kaupungintalon,
rakennusviraston, sähkölaitoksen, liikenne-
laitoksen, Töölön virastotalon, vaihteen
12531, Kivelä-Hesperian sairaalain ja Kos-
kelan sairaskodin puhelinvaihteissa.

Vuoden 1971 aikana tilattiin seuraavat
vaihteiden asennus- ja laajennustyöt: Ki-
velä-Hesperian sairaaloiden, Laajasalon van-
husten asuintalon, Laakson, Auroran ja Nik-
kilän sairaalain, Hyvösen lastenkodin, asunto-
asiaintoimiston, Itäisen lääkäriaseman, Kus-
taankartanon vanhainkodin, Nilsiänkadun
virastotalon sekä rahatoimiston työt. Kaksi
ensinmainittua työtä ja rahatoimiston vaih-
teen asennustyö valmistuivat kertomusvuod-
en aikana sekä rahatoimiston vaihteen laa-
jennustyö ja muut työt v. 1972. Lisäksi ker-
tomusvuonna valmistuivat ja otettiin käyt-
töön Käpylän ja Vuosaaren aluelääkärien
vastaanoton, Kuntasuunnittelurekisteritoi-
miston, Finlandia-talon ja Koskelan sairas-
kodin puhelinvaihteet.

Niiden laitosten, jotka maksoivat edelleen
itse puhelinmaksunsa, vaihteiden ja yksit-
täisliittymien puhelu- ja perusmaksut olivat
seuraavat:

	V. 1970 mk	V. 1971 mk
Puhelumaksut	987 955	1 055 436
Perusmaksut	508 789	585 202
Vaihdevuokrat	252 507	278 463
Yhteensä	1 749 251	1 919 101

Yhteismäärärahaista suoritettujen laitosten
puhelinmaksut olivat:

	V. 1970 mk	V. 1971 mk
Puhelimien siirrot, asennuk- set yms.	16 193	18 594
Puhelumaksut	161 874	198 505
Vuosimaksut	165 532	172 278
Puhelinluettelotekstit luet- telossa HEL I	165 537	139 998
Yhteensä	509 136	529 375

Puhelinluettelotekstilasku oli kertomus-
vuonna pienempi kuin edellisenä vuonna,
koska Helsingin Puhelinyhdistys veloitti ti-
laaja- ja ammattihakemiston tekstit ryhmä-
laskujen yhteydessä.

Painatusasiat ym. Kertomusvuonna tapah-
tunut suurin menetelmämuutos kaupungin
painatusasiain osalta koski kaupunginval-
tuuston asiakirjojen valmistustavan muutta-
mista. Painatuskustannusten alentamiseksi
sekä valmistuksen yksinkertaistamiseksi kau-
punginkansliaan perustettiin IBM MT
Composer System -konekirjoituskeskus.

Kaupungin kustantamana ilmestyi 6 000
kpl:een suuruisena painoksena kuvateos »Hel-
sinki elää» ja Helsingin kaupungin julkaisu-
sarjassa numerolla 24 teos »Helsingfors gatu-
namn», jonka vastaava suomenkielinen teos
valmistui edellisvuonna.

Kaupungin rationalisointitoiminnan uudel-
leen järjestelyn yhteydessä rutiiniluonteinen
lomakkeiden suunnittelu, yleislomakkeiden
valvonta ja lisääminen sekä lomakeyhdys-
miesverkon hoito siirrettiin kaupunginhalli-
tuksen järjestelytoimistosta hankintatoimis-
toon 1.1.1971 alkaen. Hankintatoimisto huole-
hti myös sellaisista koko hallintoa koskevista
lomakkeiden uudistustoimenpiteistä, joissa
pääpaino ei ollut järjestelmien ja menetel-
mien suunnittelulla ja jotka eivät liittyneet
rationalisointiprojekteihin.

Lomakesuunnittelussa toimi kaksi henki-
lää, lomakeasiantuntija ja lomakesuunnit-
telija.

Kertomusvuonna suunniteltiin uusia ja
korjattuja lomakkeita 180 kpl sekä tarkistus-
pyyntöjä 80 kpl.

Lomakerationalisointia jatkettiin virastoi-
ssa ja laitoksissa lomakeyhdysmiesten avulla.
Eri hallintokunnissa toimivat lomakeyhdys-
miehet luetteloiitiin ja teknillistä apua annet-
tiin kaikin mahdollisin tavoin myös yhdys-
miesverkon ulkopuolelle.

Henkilöasiainkeskuksen koulutusosaston
järjestämällä kurseilla ja toimistokoulussa
lomakesuunnittelun edustajat toimivat ope-

tustehtävissä. Lomakeasiantuntija oli mukana myös Suomen Standardisoimisliiton lomakekomiteassa asiakirjastandardin kehittämistyössä.

Painatushankinnoista kohopainotöitä oli n. 45 % ja offsettöitä n. 55 %, josta hankintatoimiston offsettpaino tyydytti n. 20 % ja n. 35 % tilattiin eri kirjapainoilta.

Painatusalan yhteishankinta- ym. lukuja:

	V. 1970	V. 1971
	1 000 mk	
Ulkopuolisten kirjapainojen ja sitomien työt, nettolas- kutus	2 623	3 231
Offsettpainon ja monistamon laskutus	557	721
Hankintatoimiston välittämät ilmoitukset nettohinnoin ...	958	1 161
Sanoma- ja aikakauslehtien tilausmaksut	215	266
Valojäljennöstyöt, nettolaskutus	773	958

Toimiston suorittamia offsettöitä oli kaikkiaan 3 378 (3 166). Monistamon vahasmäärä oli 46 564 (41 185) kpl ja painosmäärä A4-koossa 5 555 000 (4 635 000) kpl.

Jakeluvarasto toimitti erilaisia tarvikkeita ja lomakkeita varastostaan kaupungin laitoksille. Sen lisäksi jakeluvarasto huolehti kaupunginvaltuuston painettujen asiakirjojen myynnistä, talousarvion ja kaupungin julkaisemien teosten vapaakappaleiden jakelusta yms. sille annetuista jakelutehtävistä. Varastonimikkeitä oli 715 (741). Lähetysten määrä oli 11 500 (10 000) kpl. Varasto-ostot olivat 1 004 319 (942 000) mk ja laskutus 1 137 383 (980 000) mk.

Jakeluvaraston kierto-luku oli 5.5 (4.8) ja kiertonopeus 65 (75) päivää.

Konekorjaamon tehtävänä oli edelleen huol-

taa kaupungin omistamia toimisto- ja talouskoneita. Lisätehtäviin kuului erikoiskoneiden huollon järjestäminen ja huoltosopimusten tekeminen sekä ulkopuolisten huoltotyön ja las-
kutuksen tarkkailu. Lisäksi osallistuttiin teknilliseen hankintaan. Konekorjaamon tehollinen työ lisääntyi uudelleenjärjestelyistä johtuen v. 1967–1971 n. 15 %:lla. Samana aikana kuluksen osuus nousi 73 %.

Konekorjaamon huoltokortistossa oli 10 500 (9 500) konttori- ja talouskonetta. Ulkopuolisten korjaamoiden kanssa tehtyjen huoltosopimusten piiriin kuului 2 000 (1 800) konetta ja oman korjaamon huoltoon 8 500 (7 200) konetta, joista huollettiin 3 125 (2 900) konetta. Koneiden korjauksiin käytettiin n. 2 640 (2 500) työtuntia. Elektronilaskukoneiden huolto voitiin aloittaa konekorjaamossa kertomusvuonna. Työmäärä lisääntyi edelliseen vuoteen verrattuna 1 450 työtunnilla eli 13 %:lla. Konekorjaamon huoltolaskutus oli 243 817 (223 000) mk. Sairauspäiviä oli 119 (178). Mekaanikkojen koulutukseen käytettiin 380 (130) tuntia.

Ulkopuolisten korjaamoiden huoltolaskutus oli 260 000 (207 000) mk ja laskujen lukumäärä 2 600 (2 139). Laskutuksen nousu 25 %:lla eli 53 000 mk:lla johtuu huoltomaksujen korotuksista ja pienoistietokoneiden huoltoveloituksista.

Konekorjaamo suoritti koneiden huolto-
toiminnan lisäksi muita tehtäviä, joista mainittakoon mm. seuraavat: testattiin markkinoilla olevat elektroniset laskukoneet osto-
toimintaa varten, suoritettiin tutkimus tiedonsiirron kehittymisestä, jatkettiin pienoistietokoneiden hankintoihin liittyviä tutkimuksia sekä vertailtiin talouskoneita lastentarhoja varten.

Menot. Hankintatoimiston menot kertomusvuonna olivat 1 801 358 mk.

Maksuunpantujen, rahatoimistolle lähetettyjen laskujen määrä oli 3 312.